

SläktKuriren

Nr 17. Årgång 39 (1/2003). Utg dag 20/7 2003.
Sporadiskt utgiven sedan 1965

*Enighet ger styrka, besegrar hindren och vinner ändamålet (förklaring se fotnot *)*

Informationsblad för ERNBERG-EHRENBERGSKA SLÄKTFÖRENINGEN

Chefredaktör: Ingemar Ernberg, tillika utgivare. Medarbetare Mikael Bergström, Jonas Hök, Ulla Hamberg, Jan Ernberg. Red:s adress: I. Ernberg, Smultrongränd 18, 18245 Enebyberg. Tel: 08/7688825. Fax: 08/7688825.

Årets släkt pic-nic

Tyresö slott

Lördag 23 augusti i år 2003

kl 13.30

Samvaro, lekar, tradition, historia

Välkomna!

(visning av slottet ca 15.00 för de som önskar;

kostar i så fall entré

inkl guidning 85:-; pensionär 65:-)

Helst förhandsanmälan till Jan Ernberg, tel 08/7580892

(tala in på tel svarare om ej svar)

I övrigt i detta nummer: Presentation av Tyresö slott s. 2, Nästa släktmöte i Köpenhamn? s 2; Tre olika reportage från Släktmötet i Småland s.2-8; Mera bilder från detta sid 7; Korrespondens med Harald Ernberg s. 8; Harald och kronprinsen till USA, s 9; Jans födelsedag s 11, Medlemsavgifter s. 12; Dokumentaion av släktföremål s 12; Släktregister, Ludvigs gren forts. s 12-19; Släktrådet 2002-05 s 20; Släktmötesprotokoll s 21-23; Blankett för adressändring s 24.

*"Bevingat ord" myntat av farbror Gustaf i smb med invigningen av Carlsrona-Wexjö Jernväg 1874. Tack vare sin okuvliga energi och även med stor personlig ekonomisk insats genomdrev farbror Gustaf förslaget, och i början av augusti månad 1874 invigdes järnvägen av Konung Oscar II, som för ändamålet gästade staden. Invigningsdagen firades på kvällen med illumination i staden. Samtliga fönster å fasaden till farbror Gustafs stora, mitt emot norra delen av Hoglands park belägna fastighet voro då upplysta medelst till färgen granatgnistrande röda lampor, varigenom man där kunde avläsa följande tänkvärda inskription /med antalet bokstäver precis motsvarande fönsterrutorna i fasaden: **"Enighet ger styrka, besegrar hindren och vinner**

Varför Tyresö slott?

PicNicen 23/8 kl 13.30 vid Tyresö Slott

Årets traditionsenliga pic-nic äger rum vid Tyresö, som var säteri redan på medeltiden. På 1500-talet ägdes det av släkten Runing och ärvdes 1610 av modern till Axel och Gabriel Oxenstierna. Den senare började uppföra det nuvarande slottet på 1630-talet. Tyresö slapp påhållning av ryssarna 1719-21, enligt sägnen tack vare en krigslist av dåvarande ägarinnan, men miste sin stormaktsprakt vid en ombyggnad på 1760-talet, då riksrådet Scheffer gift till sig godset. 1892 köptes godset av markisen Claes Lagergren, som med hjälp av J G Claesson sökte återge slottet dess 1600-talskaraktär. Tyresö med dess rika samlingar donerades sedermera till Nordiska museet. Under många år brukade prins Eugen bo i den sk prinsvillan. Han har hämtat motiven till sina mest kända målningar från trakten. Närliggande Tyresö kyrka är också värd ett besök, uppförd med stöd av Gabriel Oxenstierna och bevarad sedan 1641. Bl a finns där riksdrottens gravmonument utfört av bildhuggaren Heinrich Wilhelm på 1640-talet. I nischerna finns också en intressant och unik förteckning över socknens gårdar och torp.

Se även www.nordiskamuseet.se.

Till Köpenhamn 2005.....

Släktrådet har börjat undersöka möjligheterna att anordna 2005 års Släktmöte i Köpenhamnstrakten, prel helgen 6-7/8 eller 20-21/8. Traditionen bjuder ju att mötena hålls på Släkt-historiska platser eller dit osedvanligt många släktingar koncentrerats. Mötena i Karlskrona och Lund har ju understrukit hur aktiva och släktintresserade våra sydliga grenar är. Genom Dora Brückners familj har vi fått ett rejält fotfäste på andra sidan Sundet. Och våra goda, glada danska släktingar Lotte, Lillan, Jens och Peter med familjer har inte ställt sig ovilliga att bistå lokalt för att föra ett sådant arragemang i hamn. Det lovar ju att bli oslagbart trevligt och roligt!!

Var tycker Du nästa Släktmöte skall förläggas? Hör av Dig till någon i Släktrådet!

Kalendarium

23/8 2002, kl 13.30

Årliga Pic-Nicen, denna gång på Tyresö slott S om Stockholm

2005: helg i augusti

Släktmöte, prel i Köpenhamns-trakten

Glimtar från släktmötet i Orrefors 17-18 augusti 2002

*Av Ulla Hamberg, f Berlin
i samråd med Bengt Humble*

Min väckarklocka ringer kl 05.15 på morgonen lördag 17 augusti. Upp och hoppa, duscha, bädda, äta, packa tandborste, låsa huset. Kl 6.30 anländer sysslingen Bengt Humble med döttrarna Jenny och Karin punktligt i elegant Saab för resa Göteborg – Orrefors. Årets värmebölja tycks fortsätta men bilens luftkonditionering fungerar väl. Bengt är en skicklig, lugn och stabil chaufför. Han har på sin dator räknat ut färdväg, vägnummer och körtid. Vi passerar Borås, Gislaved, Värnamo, Växjö enligt beräknade tider – logistiken håller.

Vi får t o m tid för härlig kaffepaus vid Rydaholms förnäma rastplats mellan Värnamo och Växjö: en enorm grässlånt ner mot en badsjö, bord och sittplatser jämte ”övriga moderna faciliteter”.

Ankomst till Orrefors vandrarhem exakt kl 11.00 enligt planerna. Fullt med bilar och mer eller mindre kända släktingar skyndande kors och tvärs – surr, surr – ”Men hej! Är Du här - så roligt! Oj vad det var länge sen sist!”

Ut med bagaget, kolla övernattningsrum, iväg till lunchstället med brickservering, alla hungriga, alla ivrigt pratande och hojtande. Hög ljudnivå, glädje, sol och värme; ett femtiotal förväntansfulla kusiner, sysslingar, bryllingar...

Dagens utflykt per buss går till Ugnanäs och Lilla Vida. Ordförande Jan har noga planerat och förberett alla aktiviteter. Vi besöker i Ugnanäs Germundsgården, där



Bild i Smålandsposten 21/8 2002

Johan Petersons farfar Gumme Nilsson med hustru Maja Larsdotter lär ha bott 1750 - 1776. Huset som

idag finns på ägorna är av senare datum och mycket förfallet – något för släktföreningen att bita i? Smålandsposten med reporter och fotograf förevigade oss framför huset.

Strax intill ligger Ugnanäs Storegård, dit Gumme Nilsson flyttade 1776. Vi invaderar den vackra trädgården, där dagens ägare – ett danskt par – hälsar på oss medan vi beundrar deras sommarhem: en tvåvånings rödmålad smålandsgård från 1800-talets mitt.

Gumme Nilssons äldste son Petter Gummesson, född 1752, bodde på Lilla Vida 1783 -1791 och där föddes allas vår Johan Petersson år 1784. Vi fortsätter med bussen jakten på våra förfäders boställen och en dryg mil SO om Ugnanäs angör vi byn Vida med några gårdar, dock utan att finna några för oss intressanta lämningar – och likväl svävade förfädernas andar över oss vid den blommande dikesrenen. Efter ytterligare några kilometer passerar vi det berömda vägkorset i Ljuder, där Vilhelm Mobergs utvandrare samlades inför den långa resan västerut.

Vår buss tar oss emellertid till det närbelägna glasbruket Skruv, där ett välbehövligt åskväder snabbt drar förbi och rensar luften. Vi avnjuter en vacker glasutställning och kommersen är livlig – vi betar oss som kalvar på grönbete och bussen berikas med åtskilliga elegant designade papperskassar med dyrbart och fragilt innehåll!

Åter till Orrefors och välbehövligt kaffemål inför släktmötesförhandlingar på vandrarhemmets gräsmatta. Viktiga ting avhandlas, val förrättas och ansvarsfrihet beviljas. Det stora inslaget av närvarande yngre släktmedlemmar noteras med glädje och tillfredsställelse.

Efter minimal vila samling kl 19.00 i glashyttan för HYTTISILL. Tillsammans med andra turister bänkar vi oss vid långbord med en välkomstdrink i vackra glas som var och en får behålla. Det är varmt i hyttan och allt varmare blir det under kvällens lopp. Sång, musik och underhållning av lokala förmågor, allsång och allt högre stämning och ljudnivå.

Hyttisill är en tradition med gamla anor. Man har träffats i hyttan efter dagens id för att språkas vid och äta tillsammans: bakad potatis, sill med lök och grädde, salt sill på gammeldags vis, småländska isterband och knaperstekt fläsk, smör, bröd, ost, lingonsylt. Därefter hembakad ostkaka med sylt och grädde. Mättande och törstdrivande. Gissa om det smakade efter en lång dags intensiva upplevelser. En och annan ”liten” nubbe tarvas – stämningen och värmen stiger.

Man eldar i glasugnen så att det dånar och skickliga glasblåsare visar upp sina konster.

Gästerna erbjuds att själva pröva på glasblåsningskonsten och flera av de våra visar riktigt gott handlag.

Tillfälle ges också att etsa på glas – på våra välkomstglas eller de små nubbeflaskorna. Roligt men svårt; man bör helst inte vara darrhänt.

Mätta, glada, stimulerade men trötta träder vi så småningom ut i den ljumma, mörka småländska natten med en fantastisk strålande stjärnhimmel och söker upp våra natthärbärgen för att hamna i Morfei armar.

Söndagens samling vid frukostbordet övergår i avresa med buss kl 9.00 i riktning västerut mot Växjö och Ryssby samt sjön Tjurken. Före Ryssby en liten skogsstigs promenad till Ernhyltan, där Ingemar Persson/Ehrenberg, f 1748, bodde fram till ca 1776, då han flyttade till Karlskrona. Denna dag studerar vi alltså Gustafvas bakgrund. Hon föddes 1785 och var yngsta dotter till Ingemar – han som bl a var obeliskbyggare på Slottsbacken i Stockholm och år 1800 belönades med Illis quorum för detta arbete.

Ernhyltan ligger som ett eremitage inne i skogen med en härlig gräsmatteslutning ner mot en liten sjö. Det rödmålade huset är troligen från 1930-talet och senare restaurerat men vissa lämningar av tidigare bebyggelse kan skönjas i terrängen, bl a trappstenen vid husets ingång. Nuvarande ägare med hustru – mestadels bosatta i Frankrike – visar stort intresse för vår forskning och våra frågor, som ger upphov till ivriga diskussioner.



Färden går vidare till Persatorp några kilometer N om Ernhylta. Gustafvas farfar Per Ingemarsson, f 1696, bodde på Persatorp, innan han ca 1749 – 50 flyttade med sonen Ingemar till Ernhyltan.

Persatorps nuvarande ägare visar sig vara ett äldre par där kvinnan bott på gården sedan 1930-talet, då som fosterbarn. Huset är från 1800-talet

och förmodligen både på- och ombyggt, men en stor ekonomibyggnad skvallrar om äldre ursprung. Ågarna uppskattar verkligen vårt besök trots att vi nyfiket ränner runt och letar efter eventuella byggnadsrester i terrängen.

Så styr vi kosan mot Växjö för lunch och avslutning. Kulturella museistudier eller kyrkobesök får stå över till en annan gång. Alla är lyckliga och nöjda efter en ovanligt livlig och uppskattad släkträff så skickligt genomförd av vår ordförande Jan och den ständigt fotodokumenterande Michael Bergström.

Hemfärden till Göteborg med Bengt Humble och hans döttrar går som smort, men vi gör en avstickare till Moheda kyrka N om Alvesta. Där inspekteras och beundras en vacker ljuskrona, som enligt inskription skänkts till kyrkan 1692 av barnen till Jöns Larsson Humble som dog 1690.

Enligt den släktforskning som Bengt ärvt av Ivar Humble, f 1900 d 1974, är Jöns Larsson Humble farfars farfars farfar till Matilda Humble f 1837 som gifte sig med Ludvig Peterson f 1827. Hela den Ludvigska grenen i släktföreningen kan alltså titta på den fina ljuskronan i Moheda kyrka och tänka på sin anfader Jöns som den hedrar.

Ludvig Peterson som gifte sig med Matilda Humble var Johans och Gustafvas näst yngste son. Han blev rådman m m i Karlskrona och fick döttrarna Gerda f 1861 och Agda f 1867 som är min respektive Bengts farmödrar.

Vid pass kl 19 på söndagskvällen är vi åter i Göteborg och Jenny hinner hem för att natta sin son Carl. Tack Bengt för god tur!

För fakta hänvisas till
Släktkuriren nr 14 (7/8 2001)
nr 15 (18/6 2002)
nr 16 (16/8 2002)

den senare levererad vid släktmötet och avsiktligt ej helt tillförlitlig i alla delar! – samt till protokoll från mötet.

Som kuriosa kan följande tilläggas:

Vid tidigare släktmöte 5 – 6 september 1970 genomfördes under Torsten Ernbergs ordförandeskap och säkra ledning samt noggranna släktforskning en liknande rundtur i vårt småländska ”urhem” med ett 40-tal deltagare varav jag var en.

Vi bodde på hotell och vandrarhem i Växjö, besåg Strömbergshyttans glasbruk jämte Kosta, besökte Ugnanäs Storegård, Ljuder och Hovmantorp. Kvällen förflöt på Evedals värdshus vid Helgasjön utanför Växjö med förhandlingar och middag.

Söndagen ägnades åt besök vid Ernhylltan, som då var mindre, orestaurerat och obebott, efter vad jag minns. Vi studerade Kronobergs slottsruin vid Helgasjön och slutligen Växjö med glasmuséet – annorlunda än idag – Utvandrarernas hus och Domkyrkan samt biskopssätet Östrabo. Torsten var noga med att förmedla historiska kunskaper!

Här kan också nämnas vilka priser som gällde den gången:

Enkelrum på hotellet	28:75
Dubbelrum på hotellet	42:60
Lunch	11:50 resp. 12:50
Middag Evedal	21:-
- inkl öl, vin, kaffe o. service	32:-

Tempora mutantur / tiderna förändras!

Kåseri från resan i augusti 2002 till Småländska ERNBERG-släktrötter: Ugnanäs, Lilla Vida, Ernhylltan, Perstorp

Av
Jonas Hök

Inledning

Släkträffen i Ernbergska släktföreningen hade i år Orrefors glasbruk som samlingspunkt och bas. Här sovs, åts, sjöngs och umgicks ca 50 släktingar i 2 dar. Detaljer om torpen, kartor och resrutten är väl beskrivna i Släktkuriren nr 15 och en ”Specialutgåva”. Här följer några egna tillägg och bilder.

Ugnanäs-Germundsgård

I Smålandsposten måndagen 19 aug fanns bild (se sid 3) på deltagarna, samlade framför Germundsgård. Torpet var totalt övergivet sedan länge. Ytterdörrar och fönster ”står och slår på vid gavel”. Den sist boende måste ha lämnat torpet hastigt och oväntat. Stora delar av bohaget, möbler, kläder, köksutrustning, böcker och dokument låg nämligen spridda – en del i resväskor- i husets bägge våningar. Fukt-skador och förruttelse härskade. Många råttor, svalor, lycksökare och hemlösa har letat sig igenom bohaget under flera år som torpet stått öde.

Jag ”räddade” *Doktor Mårten Luthers Lilla Katekes med Kort Utveckling*, utgiven 1878, en gång tillhörande Agda Emelia Nelsson i Vicksjö. Några textsnuttar visande på dåtidens uppfostrande katekes:

Fjärde Bönen

Vårt dagliga bröd gif oss i dag! Hvad förstås här med dagligt bröd?

Med dagligt bröd menas här allt det, som tillhör livvets uppehälle och nödortf, såsom mat och dryck, kläder, hus och hem m.m.

Hvarför säga vi: gif oss i dag?

Emedan vi icke skola sörja för morgon-dagen, utan trygga oss därvid, att Guds godhet är hvarje morgon ny.

Hustafan

Här följer bibelcitater för rätt uppträdande:

För överheten För barn

För undersåtar För tjänstefolk

För lärare För ungdom

För föräldrar För gifta män, För gifta kvinnor, o.s.v.

För t.ex. "gifta kvinnor" sägs:

I hustrur, varen edra män, liksom Herren, undergifna; ty en man är sin hustrus hufvud, såsom ock Kristus är församlingens hufvud. Men som församlingen är undergifven Kristus, så vare ock hustrurna sina män undergifna i allt.

Kvinnorna böre älska sina män och sina barn, vara tuktiga, rena, husliga, goda, sina män undergifna, på det att Guds ord icke må blifva försmäddadt.

Ur spillrorna fann någon ett gravationsbevis daterat Föreningsbanken 1976-03-23 skrivet till: Tage Agrell (En släkting? Det finns flera Agrellar i slakten!) I pappret stod att fastighetsbeteckningen då var Ugnanäs 2:3.

Ugnanäs-Storegård

Bara 200m från Germundsgård låg Storegård, väl bevarat, nu ägt av en dansk. Han heter Svarre Anderssen och adressen till honom är Ugnanäs 614, 36 051 Hovmanstorp. Just denna dag tog Svarres föräldrar mot oss, ett 10 minuters blixtpbesök. Till torpet hörde en blygsam markareal, kanske runt 1 Ha tomt.

Lilla Vida

På vägen till Vida omnämndes en stor sten stående i ett vägsål. Stenen har omnämnts av Vilhelm Moberg som samlingspunkt för de som var intresserade att emigrera till Amerika. Vid vissa tillfällen under året samlades man vid stenen, registrerades där och vandrade sen iväg till Karlskrona eller Göteborg för vidare transport med båt till Det Stora Landet.

Den 2-vånings villa i Vidas "bykorsning" i gult med bruna knutar är "byggd i nutid". Mellan huset och gamla ladugården (nu fungerande som lager för gamla bilar) var en grön kulle 10m i diameter, omgiven av välklippt gräsmatta. Varför var inte

kullen klippt? Jo, den var full av sten m.m. Kanske hade vi funnit Petter Gummessons stengrund till det torp han bebodde 1783-1791!

Ernhyltan

Vi promenerade de sista 450m, passerade därmed en vägbom och "stormade in" på tunet. Högmässan strömmade ut över nej-den, ingen person syntes till, trots förvarning om besök: "Kommer ni redan?", sa prästen, som tagit fel på tiden en hel vecka. Ägaren till Ernhyltan är missionär i Frankrike sen '30 år'. Torpet var panelat, försett med veranda, plåttak och solpaneler. Gustafvas far Ingemar Persson skulle kanske ogilla renoveringen, men torpet var i mycket vackert skick.

Tax.värde i dag 1,5 mkr för allt, inkl. 75 Ha mark, mest skog. Husets tax.värde var 145 000 kr. Gården var på sin tid taxerad till 1/8 mantal. Ingemar E. berättade att i hyfsad Sörmlandsjord motsvarade 1 mantal ca 20-25 hektar(ha) åker. Skogen var alltid mindre värd förr. Den kunde inte försörja varken folk eller fä. 1/8 mantal betydde att torparen till konungen var skyldig ställa upp med 1/8 rustad ryttarsoldat med häst. Ernhyltans öppna jord kan alltså ha varit 2-3 ha den tiden det begav sig

Prästen delade Ernhyltan med ett par syskon. Torpet var belånat av dem. De ägnade sig mest åt jakt, prästen satt ensam ägare i stugan. Han har börjat gräva fram en intressant stenring framför verandan. Kan den ha varit f.d. torpets husgrund?

Persatorp



Perstorp

Här bodde ett äldre par i en illa underhållen fastighet i 2 våningar. Ladugården är från 1700-talet, och skulle behöva mycket renovering, men ack, ack! Om 100 år har den rasat ihop totalt. Sonen till pensionär sparet bodde bara 100m bort i en röd modern villa.

Släktmötet i Småland 17-18 augusti 2002

Arrangörens erfarenheter.

Av

Jan Ernberg

Då var det äntligen dags efter år av förberedelse. Ingrid och undertecknad kommer till Orrefors torsdag eftermiddag och har ett första möte med värden på vandrarhemmet. Vi var inte riktigt överens om hur många rum vi behövde men han lovade att fixa till det hela, då han hyrt ut de 10 bästa rummen till ett danskt jaktsällskap. Fredagen provåkade vi den tur vi skulle göra på lördagen. Vi hade tur som träffade de danska ägarna till Ugnanäs Storegård, vilka inte hade gått att få tag på under rek-turen ett år tidigare. Vi förvarnade även de som bodde i Ugnanäs skomakargård; grannar med Ugnanäs Germundgård att det skulle komma en busslast människor och titta på Germundgården. Ugnanäs Germundgård är idag ett förfallet ödetorp. Efter en utflykt till Växjö och lantmäterikontoret för att skaffa uppgifter om de gamla gårdarna återvände vi till Orrefors där en del släktingar hade anlänt.

Lördagen började med en god frukost på vandrarhemmet och välkomnande av fler släktingar. Värden på stället hade fixat boende åt alla, dock fick en del bo ute på byn. Vädret var soligt och varmt. Klockan 11 samlades vi för sedvanlig namnlappsutdelning på vandrarhemmet. Framåt kl 12.00 hade ca 50 släktingar kommit och vi förflyttade oss till värdshuset för lunch. Kl 13.00 satt alla i bussen som förde oss till Ugnanäs där vi först besökte Germundgården. Michael Bergström hade lyck

-ats övertala en reporter från Smålands-posten att komma ut och intervjua oss. Detta resulterade i att Smålandsposten blev slutsåld under flera dagar i Stockholm och Karlskrona, då släktmedlemmar köpte för att få se sig själva i tidningen. Smart drag av tidningens redaktion då reportage och bild inte infördes förrän på onsdagen vilket ökade lösnummerförsäljningen under flera dagar.

Danskarna på Ugnanäs Storegård välkomnade oss och visade oss runt på gården. Nuvarande hus är dock byggt efter den tid Johans föräldrar bodde där, möjligen kan delar av uthus och ladugård vara från den tiden. Vi äntrade sedan bussen och styrde kosan mot Vida. Här gjorde vi ett kort stopp och tittade på stället där Johan föddes 1784, tyvärr finns inget hus kvar från den tiden. Nästa stopp blev Skruvs glasbruk, med möjlighet till shopping. Ett häftigt åskväder slog dock under en stund ut strömmen och utlöste brandlarmet. Vi åkte sedan hem till Orrefors via Skrämbohult, där Johans familj bodde 1791-1796, för kaffe och Släktmöte.

För första gången i föreningens historia hölls mötet utomhus på gårdstunet till vandrarhemmet. Vis av erfarenhet hade vi denna gång avsatt 1 timme för mötet vilket visade sig vara klokt då mycket behövdes diskuteras och även vissa saker beslutas. T.ex. medlemsavgift, vem som skall få Släktkuriren. m.m.

Dagen avslutades med Hyttsill i hyttan, vilket visade sig mycket lyckat, även om vissa medlemmar hade uttryckt tvivel före evenemanget. Stort tack till Lotte som helt oförberedd ställde upp som försångare när orkestern spelade vår släktvisa. Under kvällen fick vi pröva på att blåsa glas, gravera och se hur ett proffs blåser glas. Efter hyttsillen samlades de flesta på vandrarhemmet där Jonas Hök läste ur gamla släktbrev.

Även på söndagen var det varmt och soligt. Denna dag skulle vi besöka Gustavas hemtrakter, Ernhyltan och Persatorp, som ligger väster om Växjö. För att det skulle bli litet närmare att åka hem bestämdes att de som ville skulle få ta bilen till Växjö och bli hämtade där. Det visade sig vara farligt att släppa ut släktmedlemmar fritt i Småland om än bara en timme. Vi hade sagt att bussen skulle åka från Växjö 10.50 men då var bara de som åkte buss och någon enstaka bilåkande där. Efter ca 30 minuters väntande hade vi fångat in alla trots att de åkt över Nybro en extrafärd på ca 4 mil. Ingemar var inte sist. Vi åkte till Ernhyltan där ägaren; en svensk pastor bosatt i Frankrike, hade tagit fel på helg och låg i bara kalsongerna och lyssnade på högmässan. Det hela avlöpte dock väl och ägaren berättade om vad han visste om huset och omgivningarna.

Vi fortsatte sedan till Persatorp där de nuvarande ägarna tog emot oss uppklädda och berättade om hur det är att leva ute i skogen nu för tiden. Man kan bara tänka sig hur det var på 1700-talet utan el och bil, närmaste samhälle Ryssby ca 6 km bort. Vi äntrade sedan bussen för att återvända till Växjö och avslutning med lunch på Smålands museum.

Vi åkte sedan hem trötta men med en känsla av att helgen hade varit lyckat och att alla hade haft trevligt och att det hade stärkt våra släktband.

Befolkningsfråga och Kunglig Sten

Korrespondens av och med överläkare, livmedicus Harald Ernberg (1874-1944)

Originalbrev finns hos Jonas Hök. De är renskrivna år 2002 - inklusive Haralds stavfel och hans gammalstavning - med några kommentarer, av hans förstfödda barnbarn Jonas Hök. Harald var nämligen Jonas morfar. Vi publicerar ett brev med kommentarer i befolkningsfrågan, som engagerade Harald och paret Myrdal intensivt. Därefter publicerar vi korrespondensen kring kronprinsparets USA-resa med m/s Kungsholm, då Harald upplevde några dramtiska veckor.

Brev till historikern, docent Eli Heckscher (född 1879).

Stockholm 14/12 1934

Ärade Broder!

Jag har just läst Din och Din makas artiklar i Dagens Nyheter i befolkningsfrågan jämte Fru Myrdals mellanlägg. Jag kan inte neka mig nöjet att lyckönska Dig och Din fru för den utomordentligt klara och kloka framställningen i dessa artiklar. Jag vill i all ringhet tacka för dem. Detta för att jag är mycket intresserad av dessa frågor och under senare år som barnläkare mer och mer sysslat med uppfostringsfrågor och härmed sammanhängande spörsmål.

Jag har ännu inte läst Myrdals bok, men av alla referat att döma är jag på grund av egen livserfarenhet och en – utan skryt sagt – icke så liten läkarefarenhet, övertygad om att de – Myrdals – på mycket väsentliga punkter ha **orätt**.

Med hjärtlig hälsning,
Din tillgivne
Harald Ernberg

*Jag (Jonas Hök) blev nyfiken på ordet "Orätt".
Här ett sammandrag av DN-artikeln:*

“Folkets framtid och familjens

Ebba & Eli Heckschers bemötande av makarna Myrdals bok.

	<u>Födda</u>	<u>Döda</u>	<u>Överskott</u>
	<u>/1000 inv.</u>	<u>/1000 inv.</u>	<u>/1000 inv.</u>
Holland 1932	22	9	13
Sverige 1932	15	12	3

Varför har Holland större födelseöverskott och lägre mortalitet?

Myrdals tes:

”Enda sättet att öka fruktsamheten ligger i förbättrade villkor för folkets breda lager. Det finns ett positivt samband mellan levnadsstandard och fruktsamhet. Vill man stoppa fruktsamhetens fall, är enda räddningen en radikal omfördelning av nuvarande produktionsresultat.. Annan väg än radikal fördelnings- och socialpolitik är omöjlig. En radikal produktionspolitik som ökar produktionens effektivitet.

(förf, JH, anm: En sosses bekännelse! Gör socialgrupp 3 rik så blir det fler barn.)

Heckscher:

Notera att barnbegränsningen har börjat hos välstuderade. Erfarenheten talar emot ett positivt samband mellan levnadsstandard och fruktsamhet. Standardförbättring måste hållas skild från frågan om fruktsamhets-höjning.

Stärk familjen som familj, ge föräldrar ökat intresse, inte minskat intresse, att icke blott göra barn, utan också i vårdnaden om dem. Myrdal söker lösningen av vissa slags funktioner bort från familjen till olika statliga organ. Lösningen är istället ändrad sinnesförfattning i fråga om ideal och krav, det Myrdal kallar ”att moralisera folket från vettet.”

Skriv om boken! Den är en hatfull inställning till individualism.

Korrespondens från resan med Kronprinsparet till USA 1938 som berörde medföljande Livmedicus Harald Ernbergs

I slottsarkivet finns en del bevarade telegram och utlåtanden av Harald angående kronprins Gustaf Adolfs sjöresa till USA. Han drabbades av njurstensanfall på resan och delar av programmet fick istället ”lille” prins Bertil utföra.

Telegram inlämnat till M/S Kungsholms radiostation 22:00 (Fartygets tid)

Stockholm

Kronprinsen har haft ett lindrigt anfall njurstenskolik STOP Detta är nu på återgång STOP Allmäntillstånd fullt tillfredsställande STOP Kronprinsen avser ej ändra programmet.

Beckman

ANSLAG på M/S Kungsholm I, II, III klass 22 juni 1938

H.K.H. Kronprinsen hade igår på morgonen ett anfall med symtom tydande på njurstenskolik. Symtomen äro nu på tydlig tillbakagång. Allmänna tillståndet är fullt tillfredsställande Kronprinsen kommer att under de närmaste dagarna hålla sig till sängs.

**Harald Ernberg
Livmedikus**

ANSLAG

H.K.H. Kronprinsen har de sista två dygnen befunnit sig väl. Idag på morgonen har emellertid Kronprinsen ånyo besvärats av en lindrig attack av njurkolik. Allmäntillståndet är fullt tillfredsställande. Kronprinsen har för avsikt att i huvudsak fullfölja de första dagarnas program.

Kungsholm, fredagen den 24 juni, 1938

**Harald Ernberg
Livmedikus**

TELEGRAM i H.K.H. Kronprinsens tjänst, inlämnat M/S Kungsholms radiostation DEN 25 juni 1938 (0:40 (fartygets tid) Svar betalt med 15 ord.

Om bortrest, befordras telegram till sommarstället.

Professor Einar Key
Stockholm

Rekommendera en eller två urologer New York för utredning Kronprinsens njurkolik hämaturi.

Ernberg

TELEGRAM avsänt M/S Kungsholm 25 juni 1938

Konungen
Stockholm

Kronprinsen haft ytterligare ett par attacker njurstenskolik, tillståndet på intet sätt oroande.

Ernberg

TELEGRAM avsänt M/S Kungsholm 26 juni 1938

Kungen
Stockholm

Upprepade kolikanfall tvingar mig tyvärr nu avstå allt deltagande i de närmaste dagarnas festligheter STOP Ernberg planerar konsultation ingen anledning oro känner mig ganska kry mellan attackerna hälsar,

Gusty (Från sonen Gustaf Adolf till sin far)

Medical Center
TT 28/6-38

Röntgenundersökning. Kronprinsen idag har bekräftat diagnosen njursten. En liten sådan sten har passerat ner i vänstra urinledaren. Allmänna tillståndet utmärkt.

Läkarna

Haknes Pavilion
New York

30 juni 1938

The Crown Prince has been out of bed for a few hours and has had no recurrence of attacks of pain. Otherwise, his condition has remained unchanged. He has been able to receive a visit from President Roosevelt.

Harald Ernberg M.D.
Bentley Squier M.D.

MEDDELANDE:

Kronprinsen lämnade igår kl. 2 Kungsholm som låg i Philadelphia hamn, per bil, åtföljd av mig, en sjuksköterska och sin kammartjänare, och for till Medical Center, ett av New Yorks bästa sjukhus. Kronprinsen tog där in på en sjukavdelning, där dr Bentley Squier är chef. På sjukavdelningen bor även jag. Bilresan tog 3 timmar, gick utmärkt och Kronprinsen kunde utan svårighet gå till och från bilen.

Röntgenundersökning idag har bekräftat min diagnos att det är fråga om njursten. En liten sådan kan tydligt ses i den vänstra urinledaren. Inga andra stenar synas på röntgenplåtarna.

Kronprinsens allmänna tillstånd är myck-et gott. Ur medicinsk synpunkt synes mig situationen gynnsam.

Kronprinsessan anlände sent igår afton till sjukhuset, där hon kommer att stanna hos Kronprinsens de närmsta dagarna.

Harald Ernberg
Livmedikus

*My dear Dr Ernberg,
Would it be possible for three of our reporters from the New York Post and World Telegram to obtain a short interview with Crown Prince Gustaf*

Adolf at time set by you, preferable as soon as possible? We should like to talk to Crown Princess, if she is willing.

*Yours very truly
Mary Bussang
New York Post (Handskrivet brev)*

Dear Madam, 30/6-38
In reply to your communication to Dr Ernberg, Physician-in-Ordinary to His Royal Highness the Crown Prince of Sweden, I am desired by Their Royal Highness to inform you that it is regretted that the interview can not be granted, inasmuch as the Crown Princess never grants interviews, and the Crown Prince, particularly at the present time, does not feel in position to do so.

Believe me, dear Madam,
Yours very truly...

From: F Stein
Specialität: Indische Drogen

His Highness
The Crownprince of Sweden,

Highness,

I regret to learn from last night's newspaper, that your Highness is suffering from Kidney-stones. Since over 10 years I am dealing in exotic herbs and have pleasure in sending your Highness by same mail a sample packet of KOEMIS KOETJING (Folia Osthosiphonis), Deutsch East Indian Kidney & Bladder Tea, together with directions for use.

This medical tea enjoys a good sale in various countries, particularly in Germany, and 2-3 weeks treatment is sure to pulverize the stones.

Wishing your Highness a rapid recovery, I have the honour to be,

Highness,
Your obedient Servant *mr*
Stein

DIRECTIONS:

Guaranteed non-poisonous, absolutely harmless, no after-effects and free from foreign admixture. Drink every day 3 cups (early morning, mid-day, last thing at night), prepared like ordinary tea, 3 teaspoonful for 3 cups...

DIET:

Meal dishes (porridge, etc) fresh fish, plenty vegetables and fruit (no annanas) should form the

main foods during the time of treatment. Very little meat, no alcohol, no eggs, no pepper, no salt...

To mr Stein June 8th, 1938

Sir,

By order of His Royal Highness the Crown Prince of Sweden I have the honour to acknowledge the receipt of your communication of July 1st, and to express His best thanks for the sample of the tea which accompanied the same.

Very truly Yours
Secretary...

Kommentar av redaktionen (JH):

Slutet gott allting gott!

Harald hade inför svenska nationen om kronprinsens sjukdom hållit ett nervöst radiotal till nationen. Det var säkert en bitvis orolig resa för Harald. Med ett gott slut.

Några goda stunder hade han "over there". Bland annat köpte Harald sig en amerikansk bil. Den fraktade han hem till Svedala. Men något körkort hade han inte då – och sådant skaffade han sig heller aldrig någonsin senare.



Ordförande Jan 60 år

Den 19/10 2002 var vi hemma hos vår ordförande Jan Ernberg i Näsbydal och uppvaktade honom på hans 60-årsdag. Släktrådet var representerat av Kristina Åkerman-Klaesson, Annika Alm-Ekman, Gunilla och Rune Tideholm, Ulla Oeverengen, Ingemar Ernberg m familj och Michael Bergström i olika omgångar. Med tanke på Jans intresse för orientering, kartor och geografi begåvades han med det stora Geografiska Uppslagsboken "Geographica" och ett presentkort på böcker.

Ge föreningen en gåva vid födelsedagen!

Om Du tycker att Släktföreningen gör någon nytta, eller är värd att bevara, Släktkuriren skall fortleva eller av andra skäl vill stödja föreningen, sänd ett bidrag till pg nr **484 72 55-9**, eller varför inte ge någon i födelsedagspresent en penninggåva som skickas till föreningen! Föreningen är garanterat mycket sparsam, likviditeten är liten och allt arbete sker ideellt.

Adressregistret uppdateras med Er hjälp

Det är oerhört angeläget att vi får uppgifter om släktingar som vi inte tidigare varit i kontakt med, samt att Ni alla hjälper till att förse oss med adressändringar och nya adressuppgifter.

Red.

Dokumentation av släktföremål.

Släkträdet önskar fortsatt att de som har föremål som är av någon betydelse för vår släkts historia -- gamla brev, möbler från Karlskrona-hem, porträtt, medaljer, dagboksanteckningar, vapen, klädesplagg, prydnadsföremål -- beskriver hos vem det finns, vad det är, dess historia och vilken släktanknytning det har. Om praktiskt möjligt gärna också med ett fotografi. Beskrivningen sändes till ordföranden som arkiverar beskrivningen i Släktarkivet. Släktminnen som nu med varje generation sprids land och rike runt kan på så sätt spåras även i framtiden av de som intresserar sig för Släkthistorien. Det är så lätt att föremål som är av släktintresse med generationerna tappar sin historia, eller "glöms bort" av släktingar som i något livsskede inte har så stort intresse för dessa tingestar. I den mån släktklenoder skall avyttras eller kastas, kontakta helst Släktföreningen först.

Adr: Jan Ernberg, Näsbydalsvägen 6, 14tr, 18133 Täby. tel 08/758 08 92.

Medlemsavgifter och Föreningsnytt

Medlemsavgiften garanterar information från föreningen

Medlemsavgiften till släktföreningen är facila 50:- för en tre-års period, 2003-2005. För de som ännu ej betalt skall den sättas in på pg nr 484 72 55-9, Ernberg-Ehrenbergska släktföreningen. I takt med att slakten växer och växer och nya generationer kommer till, och adress-ändringar inte rapporteras blir det naturligtvis allt svårare och dyrare att hålla reda på och nå alla inom slakten. Som beslutats kommer utskick, kallelser och *Släktkuriren* i första hand att sändas bara till dem som betalat medlemsavgift. Om Du så önskar får Du naturligtvis sätta in, donera ett större belopp.

Släkttavlorna- Ludwigs gren t o m Ivar och Gerda:rättelse

I serien med de "datoriserade släkttavlorna" som förs av vår ordförande Jan Ernberg har vi nu kommit fram till publicering av Ludwigs gren. Vi publicerar denna gång de äldsta barnen, Ivars och Gerdas grenar, då Jan fått in många rättelser i detta material. I nästa nummer räknar vi med att publicera syskonen Jarl, Agda och Haralds grenar.

Vi är angelägna att få besked om alla rättelser, och kompletteringar som ni kan bidra med genom ett meddelande till:

Jan Ernberg, adr. Näsbydalsvägen 6, 14tr, 18133 Täby. tel 08/758 08 92.

Vi har också påbörjat arkivering och sammanställning av bilder av alla släktingar, ssk i de första fyra generationerna. Kan Ni bidra och hjälpa till med sådana kontakta Jan, tack!

Släkträdet 2002-2005

<i>Funktion/ Namn</i>	<i>Gren</i>	<i>Adress/ Tel nr</i>
<u>Ordinarie</u>		
Jan Albert Victor Ernberg, Ordförande.	Victor	Näsbydalsvägen 6,14tr, 18131 Täby. Tel 08/758 08 92.
Annika Alm-Ekman	Robert	Fleminggatan 56, 11245 Stockholm. Tel 08/65333090
Bengt Gustaf Ingemar Ehrenberg	Gustaf	Bokvägen 7, 3tr, 37143 Karlskrona. Te 0455/23732
Ingemar Torsten Ernberg	Ludwig	Smultrongränd 18, 18245 Ene- Byberg. Tel 08/768 88 25
Kristina Åkerman-Klaesson	Victor	Tengdahlgatan 40, 11647 Stockholm. Tel 08/6431064.
<u>Suppleanter</u>		
Mikael Anders Bernhard Bergström. Jan Anders Lennart Ehrenberg	Ludvig	St Hollingers väg 15, 16351 Spånga. Tel 08/7955858
	Gustaf	Burträskgatan 23, 16221 Vål- lingby. Tel 08/874717. Landet 0246/24108
Hedvig Eleonora Gunilla Tideholm, f. Hederstierna	Victor	Olshammarsg 60, 4 tr. 12476 Bandhagen. Tel 08/860025. Landet 0152/45330.
Per Fredrik Olof Zetterqvist.	Ludvig	Dalagatan 36, 4tr. 11348 Stockholm. Tel. 08/312063
Ulla øverengen (f.Kockum)	Gustaf	Rålamsbv. 27. 112 59 Stockholm Tel 08/618 70 83.
Cecilia Cederström	Robert	Skolgatan 7. 758 32 Uppsala. Tel 018/107223.
Johan Ernberg	Ludvig	Chemin Chantebise 19, Ch 1291 Commugny, Schweiz. 00941 227762442.Landet 00941 277711066.
Erik Hamberg	Ludvig	Salagatan 41 A, 2tr. 75326 Uppsala. Tel. 018/128283.
Patrik Ernberg	Ludvig	Surbrunnsgatan 31 A, 11348 Stockholm. Tel 08/612 39 55.

Ulla Hamberg, omval

Revisorer

Agneta Qwerin, omval.

Staffan Riben, omval

Harald Ernberg, suppleant, omval.

Valberedning

Michael Bergström, omval

Brita Ernberg, omval

Kuriren, redaktör

Ingemar Ernberg

Tf släktarkivarier

Kristina Åkerman-Klaesson,

Ingemar

Ernber